

ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Τα τελευταία χρόνια οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο και ο εκτοπισμός έχουν αναδειχθεί σε μείζονα ζητήματα στο πλαίσιο της πολιτικής και της δημόσιας συζήτησης. Παρ' όλα αυτά, το θέμα αυτό περιβάλλεται από μύθους και, πολύ συχνά, από την έλλειψη πραγματικών στοιχείων. Η Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνοψίζει εδώ 10 αλήθειες για τους πρόσφυγες για μια συζήτηση βάσει πραγματικών στοιχείων.

1

1% της ανθρωπότητας είναι εκτοπισμένοι

Ο εκτοπισμός παγκοσμίως έχει φτάσει σε αριθμούς ρεκόρ καθώς οι συρράξεις γίνονται πιο παρατεταμένες, ενώ οι αιτίες του ξεριζωμού είναι όλο και πιο περίπλοκες. Στα τέλη του 2019, 79.5 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο είχαν αναγκαστεί να αφήσουν τις εστίες τους εξαιτίας του πολέμου, της βίας και των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο αριθμός αυτός είναι σχεδόν διπλάσιος σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία. Σήμερα, 1 στους 97 ανθρώπους στον κόσμο είναι εκτοπισμένος.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

2

Τα 2/3 των προσφύγων παγκοσμίως προέρχονται από μόνο πέντε χώρες

Συνολικά, περισσότερο από τα 2/3 των προσφύγων παγκοσμίως, 68%, προέρχονται από πέντε χώρες. Οι Σύριοι πρόσφυγες συνεχίζουν ν'αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα προσφύγων σε όλο τον κόσμο με 6.6 εκατομμύρια. Ακολουθεί η Βενεζουέλα (3.7 εκ.), το Αφγανιστάν (2.7 εκ.), το Νότιο Σουδάν (2.2. εκ.) και το Μιανμάρ (1.1 εκ.)

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

3

3 στους 4 πρόσφυγες ζουν σε χώρες που γειτνιάζουν με τις χώρες καταγωγής τους

Το 73% των προσφύγων φιλοξενούνται σε γειτονικές - με τις χώρες καταγωγής τους- χώρες, κάποιες από τις οποίες ανήκουν στις φτωχότερες και λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου. Επίσης, η πλειοψηφία των βιαίως εκτοπισμένων (80%) ζουν σε χώρες που αντιμετωπίζουν οξεία επισιτιστική ανασφάλεια και υποσιτισμό καθώς και κινδύνους από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Μόνο το 17% του παγκόσμιου προσφυγικού πληθυσμού φιλοξενείται στις πιο πλούσιες και ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

4

Εκατομμύρια άνθρωποι είναι εκτοπισμένοι μέσα στη δική τους χώρα

Ενώ ο αριθμός των προσφύγων που έχουν εγκαταλείψει τις χώρες καταγωγής τους ανέρχεται σε 26 εκατομμύρια, υπάρχουν 45,7 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένοι, δηλαδή άνθρωποι που έχουν εκτοπιστεί μέσα στην ίδια τους τη χώρα. Ακόμα και αν δεν έχουν διασχίσει σύνορα, η προστασία που χρειάζονται και οι ανθρωπιστικές τους ανάγκες είναι παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων. Οι χώρες με τον μεγαλύτερο πληθυσμό εσωτερικά εκτοπισμένων είναι η Κολομβία, η Συρία και η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

5

Οι αφίξεις στην Ευρώπη έχουν μειωθεί σημαντικά.

Ο αριθμός των προσφύγων και των μεταναστών που διασχίζουν τη Μεσόγειο και φτάνουν στην Ευρώπη έχει μειωθεί σημαντικά. Το 2019, ο αριθμός των ανθρώπων που έφτασαν στην Ευρώπη ήταν 123.700, σε σύγκριση με τους 1.032.408 ανθρώπους το 2015. Προέρχονταν κυρίως από Αφγανιστάν, Συρία και Μαρόκο. Υπολογίζεται ότι 1,336 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους το 2019 στην προσπάθειά τους να διασχίσουν τη Μεσόγειο.

Πηγή: UNHCR fact sheet 'Refugee and migrant Arrivals to Europe'

6

3 στους 4 πρόσφυγες βρίσκονται σε συνθήκες παρατεταμένης κρίσης

Το 77% των προσφύγων παγκοσμίως, σχεδόν 16 εκατομμύρια, εκτιμάται ότι ζουν μακροχρόνια σε συνθήκες αναγκαστικού εκτοπισμού. Στο τέλος του 2019, καταγράφηκαν συνολικά 51 καταστάσεις παρατεταμένης προσφυγικής κρίσης, η οποία χαρακτηρίζεται ως τέτοια όταν τουλάχιστον 25.000 πρόσφυγες ζουν για πέντε συνεχόμενα χρόνια στην ίδια χώρα υποδοχής. Ένα παράδειγμα είναι η κατάσταση των Αφγανών προσφύγων που διανύει την πέμπτη δεκαετία.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

7

Πάνω από το 95% των αναγκών για επανεγκατάσταση παγκοσμίως δεν καλύπτεται

Καθώς μεγαλώνει ο αριθμός των ευάλωτων προσφύγων, οι οποίοι εκτιμάται από την Υ.Α. ότι δεν μπορούν να λάβουν επαρκή προστασία στις χώρες φιλοξενίας όπου βρίσκονται, η ανάγκη για αύξηση των θέσεων επανεγκατάστασης είναι επείγουσα. Η Υ.Α. εκτιμά ότι 1,4 εκατ. πρόσφυγες έχουν ανάγκη να επανεγκατασταθούν μέσα στο 2020. Ωστόσο, το 2019 προσφέρθηκαν μόλις 107.800 θέσεις επανεγκατάστασης από 26 κράτη.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019, UNHCR Global Resettlement Needs 2020

8

40% των προσφύγων παγκοσμίως είναι παιδιά

Παγκοσμίως, 30-34 εκατομμύρια παιδιά έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, π.χ. Αφγανιστάν, Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και Μπουρκίνα Φάσο, τα παιδιά αποτελούν μέχρι και το 60% του εκτοπισμένου πληθυσμού. Το 2019, καταγράφηκαν τουλάχιστον 153.300 ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά, τα οποία διατρέχουν σοβαρούς κινδύνους εκμετάλλευσης.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

9

Οι περισσότεροι πρόσφυγες ζουν στις πόλεις, όχι σε καταυλισμούς

Πάνω από το 50% των προσφύγων παγκοσμίως ζουν σε μικρότερες ή μεγαλύτερες πόλεις. Για παράδειγμα, 90% των Σύρων προσφύγων και προσφύγων από τη Βενεζουέλα φιλοξενούνται σε αστικά κέντρα όπου συχνά αγωνίζονται για την επιβίωση τους. Ενώ οι καταυλισμοί προορίζονται ως μια προσωρινή λύση σε έκτακτες καταστάσεις, πολλοί πρόσφυγες καταλήγουν να περνούν δεκαετίες σε προσωρινά καταλύματα σε όλο τον κόσμο εξαιτίας της έλλειψης εναλλακτικών λύσεων.

Πηγή: UNHCR Global Trends 2019

10

Το να ζητά ένας άνθρωπος άσυλο δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση έγκλημα

Το δικαίωμα να αναζητά άσυλο σε μια άλλη χώρα ένας άνθρωπος που έχει χάσει την προστασία της δικής του χώρας, προβλέπεται στο Άρθρο 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων αποτελεί την πρώτη συνθήκη που μετέτρεψε τα ιδανικά της Διακήρυξης σε νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις. Επομένως, δεν αποτελεί έγκλημα το να ζητά κανείς άσυλο, ακόμα και αν έχει μπει στη χώρα με παράτυπο τρόπο.

Πηγή: Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου